

Flóra

Kolozsvári Viktória

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

Festőművész szak, harmadik évfolyam

Somody Péter DLA egyetemi tanár

A bemutatásra szánt két képem a tavalyi tanév utolsó, valamint a jelenlegi szemeszter első munkája. Méretük, arányuk, szín- és formarendszerük által teremtenek kapcsolatot egymással. A kiindulópont mindkét esetben egy figurális kompozíciót megörökítő, számomra kedves fotó volt. A képeken szereplő, belső enteriőrökben megjelenő személyekhez kellemes, személyes emlékem kötődik. A vázlat fölfestése során azonban a képelemek akaratlan szelekciója révén a kompozíciónak csak töredékét jelenítettem meg a vásznon. A személyek, szobabelsők, tárgyak elvesztették jelentőségüket a maguk formájában. Érdeklődésem csak bizonyos töredékek felé irányult. Ezeket festettem, vagy rajzoltam föl, úgy, ahogyan nekem kellemes volt látni a formájukat. Ezáltal egy olyan absztraháló folyamat indult el, amelynek eredményeképpen az elemek átszerveződtek egy harmonikus mintázattá, amelynek rendszerét már én alkottam, nem a fotó. A függönyből egy elnyújtott kék téglateszterű forma lett, a táskából egy furcsa eltorzult trapéz, és így tovább.

A kezdeti lépéseknél több esetben a sötét formák világosabb felülettel való lefedését a látvány átfogalmazásának igénye tette szükségessé. A fotón látható intenzívebb, sötétebb színű alakzat csak úgy illeszkedhetett bele az éppen létrejövő mintázat közegébe, ha az azt létrehozó rendszer szabályai szerint megváltozott, hozzáidomult a képen már jelen lévő elemekhez. Gyakran a fehéres, világosabb réteg szinte lekövetve az eltakarandó formát, rásimul annak körvonalaiba, alig lépi túl annak határvonalát. Más esetekben a vázlat foltjait újraértelmezve a felső, eltakaró réteg egy teljesen új alakzattá fejlődve bővül többszörösére az alsó forma méretének. Lazúros lefedések eredményeként a kép szereplői egymáson átlátszódnak, eltakarják, de hagyják látszódni, szerepelni egymást. Ezeken a képeken minden lépés és történés a vázlat első vonalaitól kezdve visszakövethető, megtalálható. Valamennyi mozzanat nyomot hagy a vásznon, ezek a nyomok a nonfiguratív kompozícióim résztvevői.

Az alsó, vázaltszerű rétegek esetében inkább sűrű festéket vittem föl, főleg ecsettel. Ezeken a kevésbé éles lezárású formákon belül az ecsetmozgás által összekeveredő színek egy „mozgóbb” dimenziójú, picit szilárdabb hatást keltő felületet hoztak létre. Az előző rétegre kerülő fedő foltokat megjelenítő festéket sokkal hígabban, és szinte kivétel nélkül festőkéssel simítottam nagyon vékonyan a vászon felületére. Ezek az éles kivágású, lágy alakok kevésbé szilárdak, inkább egy meghatározott vastagságú ködlapként takarják el a mögöttük megbúvó rétegeket. Mindkét képem esetében előfordul, hogy az alsó és a felső réteg összemosódik, az

egyik részlegesen beleoldódik a másikba. Ilyenkor tetszett az adott formák összekeveredése által létrejövő szín, és szerettem volna látni a felszínen ezt az árnyalatot.

Folyamatos egyensúlyozás, amíg elkészül a kép, lezárul az alkotófolyamat. Az elsődleges szempont az, hogy nekem személyesen mi tetszik nagyon, másrészt minden esetben szerveződik az adott kép köré egy olyan sajátos rendszer, amelynek szabályai szerint viszonyulhatnak egymáshoz színek, formák, felületek, stb. Sokszor ez a rendszer felülírja a szubjektum szépeltő vágyait, és le kell mondanom dolgokról, amelyeket kedvelek. Alkalmazkodnom kell az általam kiszabott feltételekhez. Ez szükségszerű, mivel nem gyönyörködötő látványok fölhalmozására törekszik a kép, hanem egy kiegyensúlyozott állapot megtalálására, amelyben valami lényegi jelenhet meg. Az a lényegiség sűrűsödik bele a képbe, amelyet egy festéssel létrehozott jelenség képében szeretnék érzékelhetővé tenni.

A képeimre jellemző valamiféle függetlenedés a narratív tartalmaktól, ábrázoló, illusztráló jellegtől. Ez várható is lenne, abból kiindulva, hogy az alapnak tekintett fotók ábrázolásától is eltekintettem. A képekkel való elemzőbb ismerkedés során azonban egyértelművé válik, hogy azok mégis kapcsolatot teremtenek a természet formáival, folyamataival. Ezen folyamatok, jelenségek leíró jellegű ábrázolásaként is lehet értelmezni ezeket az alkotásokat. Az egymás elé kerülő, egymást lefedő szelíd, puha alakok élnek, ráadásul együtt élnek, egy közösségbe szerveződnek. Alakjuk biológiai lényként való értelmezésükre ösztönöz. Helyzetük, egymással való kommunikációjuk azt sugallja, hogy ugyanannak a környezetnek az elemei. Nem mutatnak semmiféle indulatot, együtt a lehető legbékésebb, legtermészetesebb módon léteznek. Magától értetődő módon szerveződnek olyan csoportba, amelyben közel engedik egymást magukhoz, testükkel egymást közelítik, érintik. Formai megjelenésüknél és színbeli tulajdonságaiknál fogva rokonoknak tekinthetők.

Bizonyos virágporokat, vagy a lepkeszárnyakat fedő finom porszerű réteget jellemezhet olyan visszafogott színező erő, amelyet ez az organikusan növekedő minta-együttes színvilága idéz. A vászon egészen világos alaptónusa egy meghatározhatatlan, bizonytalan közegként hordozza felületén a szinte lebegő kékeket, rózsaszíneket, szürkéket és zöldeket. Pár helyen a színek alig térnek el a háttérként funkcionáló vászon natúr árnyalatától. A szabálytalan

kiterjedésű formák transzparens hatásának játéka révén éppen csak előtűnik, kiviláglik pár üde sárga, vagy lila. Ezek a pasztelles értékek olyan színharmóniakat rögzítenek, amelyek akaratlanul is illeszkednek a kép szereplőinek kissé esetleges, biomorfikus jellegéhez.

A kompozícióim megfestése tűnékeny érzelmi események és a pillanatnyi lelkiállapot feldolgozásának is utat engedő alkotói alapállásból indul. Hatásukat tekintve lehet kiemelni fontos eseményeket, személyeket, helyzeteket, de kizárni semmit nem lehet. A környezet valamennyi rezdülése áthatja a munka összes mozzanatát. Ennek a beivódásnak a nyomai valamilyen módon érvényre jutnak a képeken. Személyes folyamataim motívumát is jelentheti az a szívre, vagy egyéb szervre emlékeztető lágy forma, amely többféleképpen is szereplésre törekszik. A Flóra című képen az alakzatok réseiben, negatív kivágódként rajzolódik ki ilyen szívyszerű alakzat.

Kompozícióim felépítésének technikája a tervező, előre megszerkesztő stratégia helyett inkább az improvizatív, intuícióból meríteni kívánó módszeren alapszik. Az aktuális munkafázis után következő lépések kiszámíthatatlansága egy folyamatos lebegés-érzetet eredményez. Egy adott lépés kiegyensúlyozza az előzőt, s egyúttal újra kibillent a kompozíciót nyugalmából egy másik, új irányba terelve ezzel az alkotófolyamatot. Az elkészült képeken sem szűnik meg maradéktalanul ez a bizonytalan lebegés. Nem tud nyugvópontra jutni, szilárd statikus helyzetben megpihenni a látvány. Ez a szinte jelentéktelen hiányérzet a kép teljességében való észleléséhez hozzátartozik. A néző számára alig zavaró, vagy talán észrevehetetlen a képnek ez a kicsit tétova viselkedése, számomra azonban ezek az ingatag, billegő lezárások jelentik a következő kép-ötletem nyitógondolatát.